

संस्कार कसले कसलाई सिकाउने ?

संस्कार सर्वप्रथम आफैबाट सुरुवात गर्नुपर्ने विषयलाई मानिसहरू गौण ठान्छन् । अनि अरुलाई संस्कार सिकाउन पाएको खण्डमा महान ठान्छन् । यो प्रबृति हावी भएसम्म संस्थागत विकास देखि देश विकाससम्मका पाइलाहरूमा दरार पर्न थाल्छन् । कसले कति लिने भन्दा पनि कसले कति दिने विषय महत्वपूर्ण हुन्छ । तर यहाँको चलन उल्टो छ ।

आफूले जतिसवदो कुमलयाउन सकेमा त्यो नै ठूलो उपलब्धी ठान्छन् । नयाँ नेपाल निर्माणका विषयमा सायद यस्ता विषयले प्राथमिकता नपाउन सक्लान् तर केही कारणहरू मध्ये अवश्य पनि पर्न सक्छन् । सरकार चलाउने जिम्मा लिएका व्यक्तिहरूले आफूमा संस्थागत सुशासनको विकास गरेको खण्डमा सम्पूर्ण निकायहरूमा अवश्य पनि त्यसको राम्रो असर पर्न गई विकासका खुड्किलाहरू स्वतः अगाडि बढ्न गई संस्कार सिकाउनु पर्ने आवश्यकता सायदै मात्र रहन जाला ।

सरकारी निकाय, विभिन्न संघ संस्थाहरू, विभिन्न प्रतिष्ठानहरूलगायत सम्पूर्ण निकायहरूमा संस्थागत सुशासन कायम गर्दै उचित संस्कार सबैले सिकौं, सबैले मनन गरौं र व्यवहारमा उतारौं । यही नै नयाँ वर्ष २०७३ को सुखद अवसरमा मंगलमय शुभकामना ।

केन्द्रीय पदाधिकारीहरूको मनोनयन

नेपाल बैङ्क कर्मचारी युनियनको केन्द्रीय समितिबाट सचिवद्वय शैलेन्द्रनारायण श्रेष्ठ र महेश डंगोल तथा केन्द्रीय सदस्यमा उत्तमकुमार प्रधान र जानकी मुनंकर्मीलाई मनोनित गरिएको छ ।

अन्तर बैङ्क विद्युतीय सेवा सम्बन्धी सम्झौता

नेपाल बैङ्क लिमिटेडले ग्राहकहरूलाई आधुनिक एवम् स्तरीय सेवा प्रदान गर्ने क्रममा बैङ्क र नेपाल क्लियरिङ हाउस लिमिटेड बीच अन्तरबैङ्क विद्युतीय भुक्तानी प्रणाली (NCHL-IPS) सेवा सम्बन्धी २०७२ चैत्र ४ गते सम्झौता भएको छ ।

नेपाल बैंक कर्मचारी युनियन

Nepal Bank Employees Union

Head Office, Dharmapath, Kathmandu

“सम्पूर्ण कर्मचारीहरूको हक हितको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरौं
जुभारु एकता कायम गर्दै सम्पूर्ण न्यायप्रेमी कर्मचारी एकजुट होऔं”

बिज्ञप्ती

आदरणीय कर्मचारी मित्रहरू,

बोनस ऐनमा “कुनै पनि प्रतिष्ठानले मुनाफा गरेको वर्ष मुनाफाको बढीमा १० प्रतिशतसम्म **बोनस वितरण गर्नुपर्ने** ” स्पष्ट प्रावधान हुँदाहुँदै कतिपय प्रतिष्ठानहरूमा अख्तियारको निर्देशन बमोजिम बोनस वितरणमा रोक लगाईएको र यस बैङ्कमा पनि विगत केही वर्ष देखि हालसम्म मुनाफा गरेको रकम मध्येबाट वासलातमा बोनस छुट्याउने कार्य नभएको विषय सर्वविदितै छ । यद्यपि बोनस ऐन बमोजिम मुनाफा गरेको रकमबाट वासलातमा रकम छुट्याउनुपर्ने विषयलाई यस युनियनले पहिले देखि पटक पटक आवाज उठाउँदै आईरहेको र मिति २०७२/०४/१३ गते व्यवस्थापन समक्ष पेश गरेको बैङ्क विकास तथा कर्मचारी सम्बन्धी ३६ सूत्रिय मागहरूमा प्रमुखताका साथ उठाएको तथा मिति २०७२/०७/२४ गते पेश गरेको ध्यानाकर्षण पत्र मार्फत पनि पुनः संस्मरण गराउँदै आईरहेका छौं । यसै सन्दर्भमा राष्ट्रिय बाणिज्य बैङ्कका कर्मचारीहरूले दायर गरेको बोनस सम्बन्धी मुद्दामा हालै सम्मानित सर्वोच्च अदालतले एक आर्थिक वर्षमा भएको मुनाफाबाट बोनस पाउनुपर्ने स्पष्ट फैसला सहित निर्देश गरेको विषय स्वागतयोग्य छ । साथै यस फैसलाले सोही बमोजिम बोनस पाउनुपर्ने जिकीरलाई सुनिश्चित समेत गरेको छ । यही विषयलाई व्यवस्थापन समक्ष मिति २०७२/०९/२२ गते यस युनियनको तर्फबाट गएको डेलिगेशनमा नेपाल बैङ्कमा पनि विगत केही वर्ष देखि हालसम्म वासलातमा छुट्याउन बाँकी रहेको बोनस रकम यथाशिघ्र छुट्याउन ध्यानाकर्षण गराएको विषयलाई आम कर्मचारीवर्गहरूमा जानकारी गराउन चाहन्छौं ।

कर्मचारी एकता अमर रहोस्

नेपाल बैंक कर्मचारी युनियन जिन्दावाद

मिति : २०७२/०९/२६

नेपाल बैंक कर्मचारी युनियन

केन्द्रीय समिति

एनडिफोन्ट जिल्लास्तरीय प्रशिक्षण कार्यक्रममा सहभागिता

एनडिफोन्टको आयोजनामा मिति २०७२ माघ ४ गते काठमाण्डौमा सम्पन्न भएको एक दिने काठमाण्डौ जिल्लास्तरीय प्रशिक्षण कार्यक्रममा यस युनियनको तर्फबाट केन्द्रीय कोषाध्यक्ष सरिता प्रधानको सहभागिता रहेको थियो

विश्व रक्तदाता दिवस, १४ जुन २०१६ को उपलक्ष्यमा सम्पूर्ण समाजसेवी, रक्तदाता महानुभाव तथा रक्तदान कार्यक्रम आयोजना गर्ने संघसंस्थाहरू एवं शुभचिन्तकहरूमा हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

ब्लड डोनर्स एसोसिएसन नेपाल

(ब्लोदान)

परिवार

Medico Home

Dharmapath, New Road, Ph. 4247817

E-mail: medicohom@hotmail.com

Our Services:

General medicine, General Surgery, Gynaec & Obs. Dermatologist, Endoscopy, Pediatrician, Orthopedic, E.N.T., E.C.G., Dental, X-Rays, Pharmacy, Homeopathy, Pathology Laboratory, U.S.G. (Ultra Sono Gram)

एनडिफोन्ट काठमाण्डौ जिल्ला समिति गठन

राष्ट्रिय प्रजातान्त्रिक ट्रेड युनियन महासंघ नेपालको काठमाण्डौ जिल्ला भेला २०७२/१२/१९ गते शुक्रवारका दिन एनडिफोन्टका केन्द्रीय सचिव पि.एल.जोशीको प्रमुख आतिथ्यतामा एनडिफोन्ट काठमाण्डौ जिल्ला समितिका सभापति पुष्पराज श्रेष्ठको सभापतित्वमा सम्पन्न भएको छ। उक्त भेलाले पुष्पराज श्रेष्ठको सभापतित्वमा २३ सदस्यीय नयाँ कार्यसमिति गठन गरेको छ।

सो कार्यसमितिको उपसभापतिद्वयमा राजेश स्थापित, प्रकाशकुमार राजभण्डारी, सचिवमा रज्जुकुमार श्रेष्ठ, कोषाध्यक्षमा जस्मा

शाक्य र सदस्यहरूमा क्रमशःसुरेन्द्रलाल श्रेष्ठ, रोहितलाल श्रेष्ठ, कृष्ण महर्जन, शोभा श्रेष्ठ, राजेन्द्र बज्राचार्य, सुरेश नापित, अमिर स्थापित, राजु महर्जन, सज्जना बज्राचार्य, केशव मिश्र, रवि ताम्राकार, ईन्द्रमान महर्जन, गोविन्द ट्युमत्, रिमा श्रेष्ठ, एनिस महर्जन, दुर्गा शाही, सानुमैयाँ महर्जन, नानु श्रेष्ठ र ईन्द्रमान महर्जन चयन भएको छ।

भेलालेको उद्घाटन समारोहमा महासंघका केन्द्रीय सदस्यद्वय रविनाथ श्रेष्ठ र गोपालकृष्ण डंगोलले शुभकामना मन्तव्य व्यक्त गर्दै महासंघको विषयमा चर्चा गरेका थिए।

दुई दिने प्रथम महिला सम्मेलनमा सहभागिता

JTUCC महिला समितिको आयोजनामा मिति २०७२ मार्ग ९ र १० गते काठमाण्डौमा सम्पन्न भएको दुई दिने प्रथम महिला सम्मेलनमा यस युनियनको तर्फबाट केन्द्रीय कोषाध्यक्ष सरिता प्रधानको सहभागिता रहेको थियो।

प्रथम श्रम संसद बैठकमा सहभागिता

वृत्तन्त्रको आयोजनामा मिति २०७२ पौष ६ गतेका दिन काठमाण्डौमा सम्पन्न भएको प्रथम श्रम संसद बैठकमा यस युनियनको तर्फबाट वरिष्ठ उपाध्यक्ष रमेशकुमार श्रेष्ठ, उपाध्यक्ष राजुभक्त प्रधानाङ्ग, महासचिव राजुराम मुनिकर्मी र कोषाध्यक्ष सरिता प्रधानको सहभागिता रहेको थियो।

योजना तर्जुमा गोष्ठीमा सहभागिता

नेपाल बैंक लिमिटेडले मिति २०७२ फागुन २१ गते भक्तपुरको बोडेस्थित कृषि विकास प्रशिक्षण हलमा आयोजना गरेको बैङ्कको वर्तमान स्थिति र आगामी वर्षको रणनीति तर्जुमा विषयक आवासिय कार्यक्रममा यस युनियनको तर्फबाट उपाध्यक्ष राजुभक्त प्रधानाङ्गको सहभागिता रहेको थियो।

ब्लोदानका कार्यक्रमहरूमा सहभागिता

यस युनियन आवद्ध रहेको ब्लड डोनर्स एशोसियसन नेपाल (ब्लोदान) को मिति २०७२ फागुन ८ गते काठमाण्डौमा सम्पन्न भएको ब्लोदान काठमाण्डौ जिल्ला समितिको तेस्रो अधिवेशनमा यस युनियनबाट महासचिव एवं ब्लोदान केन्द्रीय सदस्य राजुराम मुनिकर्मी तथा प्रतिनिधिका रूपमा उपाध्यक्ष राजुभक्त प्रधानाङ्ग र पर्यवेक्षकका रूपमा कोषाध्यक्ष सरिता प्रधानको सहभागिता रहेको थियो।

त्यसैगरी मिति २०७२ फागुन १२ गते काठमाण्डौको मारवाडी सेवा समितिमा ब्लोदानको आयोजनामा सम्पन्न भएको रक्त

सञ्चार सेवा स्वर्ण महोत्सवको अवसरमा प्रथम राष्ट्रिय रक्तदाता दिवस कार्यक्रममा यस युनियनका पदाधिकारी तथा सदस्यहरूको सहभागिता रहेको थियो।

त्यस्तै मिति २०७३ वैशाख ४ गते काठमाण्डौको क्षेत्रपाटी पार्टी प्यालेसमा सम्पन्न भएको ब्लोदानको उनाइसौं केन्द्रीय वार्षिक साधारण सभामा यस युनियनबाट महासचिव एवं ब्लोदान केन्द्रीय सदस्य राजुराम मुनिकर्मी तथा प्रतिनिधिका रूपमा वरिष्ठ उपाध्यक्ष रमेशकुमार श्रेष्ठ र पर्यवेक्षकका रूपमा सदस्य सुमनकुमार शाहको सहभागिता रहेको थियो।

Happy New Year
2073
Rejendra Man Shrestha
Director
ROCHAK
HAND-KNIT CRAFT
Manufacturer and Wholeseller of
Handmade Wollen Sweter,
Cotton and Natural Fiber
P.O. Box 10005, 6
3/48 Pahikwa Marg, Naya Bazar (Town
Planning), Kathmandu-16, Nepal
E-mail: rochakhandkintcraft@hotmail.com
Website: www.rochakhandkintcraft.com.np

**नव वर्ष २०७३ को
हार्दिक मंगलमय
शुभकामना**
नविन श्रेष्ठ
प्रोपाइटर
मो. ९८४९३७१०६४
न्यू ललित **रेन्ट सेमिस**
LALIT RENT SERVICE
सोनिम्ह, अशोक हल अगाडि, फोन: ५५३३१७५
विवाह, ब्रतबन्ध, पिकनिक, सेमिनार आदि
शुभकार्यको लागि चाहिने सम्पूर्ण सामग्रीहरू
चाहिँमा हामीलाई सम्पुर्ण नुहोस्।
साथै ढुवानीको पनि व्यवस्था छ।

नेबियु महिला विभाग गठन

नेपाल बैङ्क कर्मचारी युनियन केन्द्रीय समिति महिला विभागको आयोजनामा हालै सम्पन्न भएको बृहत महिला भेलाले युनियनका केन्द्रीय कोषाध्यक्ष सरिता प्रधानको संयोजकत्वमा १५ सदस्यीय महिला विभाग गठन गरिएको छ।

उक्त महिला भेलामा प्रमुख अतिथि एनडिफोन्टका महासचिव हिकमतजंग भण्डारीले महिला विभागको गठनले युनियनको सांगठनिक गतिविधिमा चुस्तता आउने विश्वास प्रकट गर्दै महिला सशक्तिकरणका लागि महिलाहरू एकजुट हुनुपर्ने बताउनुभयो। सोही भेलालाई सम्बोधन गर्दै अतिथि एनडिफोन्टका केन्द्रीय सदस्य कल्पना तिमल्सिनाले महिला हकहितका लागि एकताबद्ध भई आफ्नो आवाज बुलन्द पार्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो।

नेपालमा सार्वजनिक संस्थानको महत्व तथा वर्तमान अवस्था

– गम्भीर बहादुर हाडा
सह-प्राध्यापक, अर्थशास्त्र
भक्तपुर बहुमुखी क्याम्पस

५. जनोपयोगी क्षेत्र

आ.व.२०६७/२०६८ मा नेपाल विद्युत प्राधिकरणको सञ्चित नोक्सानी रु २७ अर्ब ५३ करोड अपलेखन गरिएकोमा पछिल्लो तीन वर्षमा सञ्चित नोक्सानी रु १६ अर्ब ९४ करोड पुगनुले प्राधिकरण समस्या जटिल रहेको पुष्टि हुन्छ। ठूलो रकम सञ्चित नोक्सानीमा सञ्चालित नेपाल विद्युत प्राधिकरणको बक्यौतामात्र करिब रु ९ अर्ब पुग्न गएकोले प्राधिकरणको कमजोर व्यवस्थापनको विडम्बनापूर्ण अवस्था चित्रण गर्दछ।

६. वित्तीय क्षेत्र

वित्तीय क्षेत्रका संस्थानहरूको कर्जा लगानी रकम वृद्धि भई आ.व.२०७०/७१ मा रु २ खर्ब २५ अर्ब ६९ करोड २१ लाख पुगेको छ। जुन अघिल्लो आ.व.मा रु १ खर्ब ९३ अर्ब ९९ करोड ८९ लाख रहेको थियो। यस आ.व.मा कृषि विकास बैंक, राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक, एन.आई.डि.सी डेभलपमेन्ट बैंक, नागरिक लगानी कोष र निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण निगम लि.को कर्जा लगानीमा अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा अत्यधिक वृद्धि भएको देखिन्छ।

वर्तमान तैहो योजना (२०७०/२०७१

–२०७२/२०७३) सार्वजनिक संस्थान

दीर्घकालीन सोच

सरकारी स्वामित्व र संलग्नतामा सञ्चालन नगरी नहुने संस्थानहरूमा सीमित रहेर त्यस्ता संस्थानहरूलाई पूर्ण व्यावसायिक अवधारणा अनुसार आम जनताले उपभोग गर्दै आएका सेवा र वस्तु प्रतिस्पर्धि मूल्यमा सहजरूपमा उपलब्ध गराउन सक्षम बनाउने।

उद्देश्य

१, राज्यले सञ्चालन नगरी नहुने क्षेत्रमा मात्र सार्वजनिक संस्थानको सञ्चालन गर्ने नीति लिई सार्वजनिक संस्थानलाई बढी व्यवस्थित र संस्थागतरूपमा विकास गरी सेवा प्रवाहको

लक्ष्य हासिल गर्ने।

२, निजी तथा अन्य क्षेत्र सक्षम र तत्पर नभएको तथा राज्य आफैले दायित्व वहन गर्न अनिवार्य भएका क्षेत्रमा मात्र सार्वजनिक संस्थानलाई उपयोग गर्ने रणनीति

३, राज्यले सञ्चालन नगरी नहुने क्षेत्रमा सञ्चालित महत्त्वपूर्ण सार्वजनिक संस्थानहरूमा मात्र सरकारी लगानी केन्द्रित गर्ने र त्यस्ता संस्थानहरूमा कुशल व्यवस्थापन सहित व्यवसायिकता अभिवृद्धि गरिनेछ।

४, सबै संस्थानहरूलाई सार्वजनिक संस्थान निर्देशन बोर्ड (गठन तथा कार्य सञ्चालन) आदेश, २०६८ मा व्यवस्था भए बमोजिम सञ्चालन गरिने र संस्थानबाट कर्मचारीहरूलाई दिइने सेवा सुविधामा एकरूपता ल्याइनेछ।

५, संस्थानको आर्थिक कारोबारमा व्यवस्थापनलाई उत्तरदायी बनाई सार्वजनिक संस्थानमा वित्तीय सुशासन कायम गर्ने रणनीति अवलम्बन गरिनेछ।

६, निजी क्षेत्र सक्षम भइसकेको क्षेत्रमा सञ्चालित तथा सरकारले सञ्चालन गर्न आवश्यक नठानेका व्यवसायिक तथा व्यापारिक प्रकृतिका सार्वजनिक संस्थानहरूको निजीकरण वा क्रमशः लगानी विनिवेश गरिनेछ।

उदार आर्थिक नीति र खुलाबजार नीतिमा समसामयिक सुधार नभएको स्थितिमा स्थानीय साना व्यवसायी तथा मध्यमवर्गीय जनताहरूको जीविका कष्टकर रूपमा गुज्रिरहेको छ। उदारीकरणका कारणबाट परेका सकारात्मक प्रभावमा ग्रामीण जनताको समेत पहुँच पुग्ने स्थिति सिर्जना गर्न सरकारले पछि पर्नु हुँदैन। आर्थिक उदारीकरणका साथसाथै सबभन्दा मारमा परेको 'कृषि' क्षेत्रलाई माथि उकास्न आवश्यक प्रशासनिक, प्राविधिक र आर्थिक क्षमतामा वृद्धि गरी समाजका सबै वर्गलाई उदार तथा खुला आर्थिक नीतिको फाइदा समानरूपले उपयोग गर्न सक्ने वातावरणको सिर्जना गर्न यी कुराहरूमा

ध्यान दिनुपर्ने हुन्छ। कृषि क्षेत्रमा तुलनात्मक लाभको व्यावसायिक उत्पादनमा जोड दिने। जसले गर्दा निर्यातमा वृद्धि गरी आर्थिकोपार्जन गर्न सकिन्छ। नेपाल जैविक विविधतामा धनी देश भएका कारणले जैविक विविधताको पहिचान गरी जडिबुटीहरू आफ्नो उत्पादनमा दर्ता गराई फाइदा लिन सक्ने अवस्था छ। स्वस्थ र पारदर्शी बजार प्रतिस्पर्धा सिर्जना गराउन सरकारले अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने। उदारीकरण गर्दा निजीकरणलाई आफ्नो समाज/संस्कृति सुहाउँदो तरिकाले गर्ने। देशमा भएको भ्रष्टाचारलाई नियन्त्रण गर्नका लागि प्रयास गर्ने, उदारीकरण गरे तापनि स्वदेशी उपभोगलाई ध्यानमा राखी सोहीअनुसारमात्र वस्तुहरू निर्यात गर्ने, उदारीकरण गरिए तापनि सरकारले बजारमाथि गर्नुपर्ने निर्देशात्मक नियन्त्रण हनुपर्छ र मात्र बजारमा 'कार्टेलिङ' को समस्या आउँदैन। निजीकरणको प्रक्रिया अघि बढाउँदा संस्थानको अवस्था हेरी उचित नीति अपनाई देशको आर्थिक पक्षलाई सबल बनाउनु पर्छ।

देशको अर्थतन्त्रलाई कसरी उच्च अवस्थामा पुऱ्याउन सकिन्छ भन्ने कुरामा त्यहाँ लागू गरिएका नीति, नियम तथा तिनीहरूको कार्यान्वयन पक्षमा भरपर्छ। देश विकासका लागि उपलब्ध स्रोत तथा साधनहरूको मुख्य भूमिका हुन्छ। प्राप्त स्रोत तथा साधनहरूको समुचित उपयोग गर्दै देश तथा परिस्थिति सुहाउँदा नीतिनियमहरू अवलम्बन गरेमा मात्र देश विकासतर्फ अग्रसर हुन सक्छ। आफूलाई चाहिने, स्रोत, साधन, नयाँनयाँ प्रविधिहरू सीप आदिको सफल संयोजन गर्नका लागि अन्य बाह्यक्षेत्रसँग पनि भर पर्नुपर्ने हुनाले विश्वव्यापीकरण आवश्यक भएको हो। उदारीकरण, खुला अर्थतन्त्र तथा विश्वव्यापी परिवेशमा सबैले आफ्नो स्थिति सुहाउँदो परिवर्तन गर्दै बाह्य मुलुकसँग प्रतिस्पर्धामा उत्रन सकेमा मात्र बढीभन्दा बढी फाइदा हुन्छ र यसबाट मात्र देशको सर्वपक्षीय उन्नति (आर्थिक, सामाजिक, राजनीतिक, शैक्षिक आदि) हुनसक्छ।

सार्वजनिक सेवा प्रवाह तथा बजार नियमनका लागि सरकार आफैले सञ्चालन गर्नुपर्ने प्रकृतिका संस्थानहरूमा बाहेक निजी क्षेत्रको व्यावसायिक दक्षता भएको क्षेत्रमा रहेका सरकारी लगानी क्रमशः न्यूनीकरण गर्दै लग्नु आवश्यक छ । सरकार आफैले सञ्चालन गर्नुपर्ने सार्वजनिक संस्थानहरूको प्रतिस्पर्धा तथा व्यावसायिकता अभिवृद्धि गर्दै समन्वयात्मक ढङ्गाबाट सञ्चालन गर्ने उद्देश्यका साथ ती संस्थानहरूको नीति निर्धारण, पुनसंरचना, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने उद्देश्यले सार्वजनिक संस्थान निर्देशन बोर्ड गठन भएको छ । बोर्डले आफ्नो कार्य प्रारम्भ गरिसकेको सन्दर्भमा अबका दिनहरूमा सार्वजनिक संस्थानहरू व्यावसायिक योजना सहित उत्तरदायी, सक्षम र कुशल व्यवस्थापन पद्धतिअनुरूप सञ्चालन हुने अपेक्षा गर्न सकिन्छ । तत्कालिन अवस्थामा अत्यावश्यक वस्तु तथा सेवा आपूर्तिको व्यवस्था मिलाउनुका साथै रोजगारी सृजना गर्ने समेत ध्ययले स्थापित सार्वजनिक संस्थानहरू मध्ये कतिपयले पछिल्लो समयमा आफ्नो पूर्ण औचित्य देखाउन नसकेको अवस्था छ, यद्यपि पूर्णरूपमा यस्ता संस्थानहरूको औचित्य अन्त्य भइसकेको अवस्था भने छैन । नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्वमा ३७ वटा सार्वजनिक संस्थानहरू रहेका छन् । त्यस्ता संस्थानहरू मध्ये १९ संस्थानहरू नाफामा रहेका भएता पनि बाँकी १७ संस्थानहरू लगातार घाटामा र एक संस्थान लामो समयदेखि कारोबारविहीन अवस्थामा रहेको छ । त्यस्ता सार्वजनिक संस्थानहरूको संगठनात्मक सुधारका साथै प्रतिस्पर्धी बनाउने नीतिगत एवं कार्यगत प्रयासहरू भएका छन्, तथापि उपलब्ध सन्तोषजनक हुन सकिरहेको छैन । साथै, स्थापनाकालमा तत्कालीन मुलुकको परिस्थित अनुसार आधारभूत वस्तु तथा सेवाको उत्पादन र आपूर्ति एवं रोजगारी सृजनाका लागि औचित्य देखिएता पनि बर्दलिंदो खुला अर्थतन्त्र एवं निजी क्षेत्रको विकाससँगै स्थापित कतिपय सार्वजनिक संस्थानहरूले आफ्नो निरन्तरताको लागि औचित्य देखाउन सकेका छैनन् । सार्वजनिक संस्थानको व्यवस्थापकीय सुधार गर्ने क्रममा केही संस्थानहरूमा प्रतिस्पर्धाका आधारमा प्रमुख कार्यकारी नियुक्त हुने प्रणालीको सुरुआत गरिएपछि त्यस्ता संस्थानहरूको समग्र कार्यसम्पादन एवं सेवा प्रवाहमा सुधार भएको छ ।

औद्योगिक नीति एवम् वैदेशिक लगानी प्रबर्द्धनसम्बन्धी नीति एवम् तदसम्बन्धी कानूनमा सुधार गरी निजी क्षेत्रको लगानीलाई सरल र सहजरूपमा तुलनात्मक लाभका क्षेत्रहरूमा प्रवेश गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ । उद्योग/व्यवसाय

सञ्चालनका निम्ति आवश्यक पर्ने अनुमति एवम् दर्ताका प्रक्रियाहरूमा देखिएका जटिलताहरूलाई हटाई सरल र पारदर्शी बनाइनेछ । लगानीकर्ता स्वयंले लगानीसम्बन्धी निर्णय लिन सक्ने अवस्थाको सिर्जनाका निम्ति तुलनात्मक लाभका क्षेत्रहरूको पहिचान एवम् त्यस्ता क्षेत्रहरूमा निजी क्षेत्रको सहज प्रवेशलाई सुनिश्चित गरिनेछ । लगानीकर्ता स्वयंमूले व्यावसायिक स्थितिको आधारमा कारोबार बन्द गर्ने तथा लगानी प्रत्याह्वान गर्न सकिनेगरी श्रम एवम् कम्पनीसम्बन्धी कानूनहरूमा सुधार गरिनेछ । यसैगरी विभिन्न व्यावसायिक इकाईहरूको एकीकरण (Merger) तथा दामासाही (Bankruptcy) कानूनको व्यवस्था, करार व्यवस्थापन, विवाद व्यवस्थापन (Dispute Settlement, arbitration) र मध्यस्थतासम्बन्धी कानूनमा सुधार गरिनेछ ।

नेपालको अर्थतन्त्र द्वैध चरित्रको रहेको छ । यहाँ शहरी क्षेत्रमा मौद्रिकीकरण (Monetisation) को पूर्ण व्यवस्था छ भने ग्रामीण क्षेत्रमा वस्तु विनिमय स्थिति अझै विद्यमान रहेको छ । यस्तो अवस्थामा सरकारले एकातिर आधुनिक अर्थव्यवस्था अर्थात् बजारमुखी अर्थतन्त्रको अनुशरण गर्नु परेको छ भने अर्कोतिर जीवन यापनका न्यूनतम आधारभूत वस्तु तथा सेवाको सर्वसुलभरूपमा वितरण गर्नु वा यता पनि टड्कारो रूपमा रहेको छ । यस स्थितिमा संस्थानको निजीकरण गर्दा न्यून आय भएका जनताको उपभोग्य वस्तुहरू तथा आवश्यकताहरू उपेक्षित हुने सम्भावना प्रबल देखिन्छ । यसको साथसाथै संस्थानहरू निजीकरण गर्दा उचित गृह कार्यको अभाव अझै खटकिरहेको अवस्था छ भने निजीकरण पश्चात् सरकारको भूमिका कस्तो रहने भन्ने सम्बन्धमा स्पष्ट नीति लिन सकिरहेको छैन । संस्थानहरूको चल, अचल सम्पत्ति समुचित मूल्यांकन हुन नसकेमा र स्पष्ट र पारदर्शिताको नीति राम्ररी परिपालन नहुँदा निजीकरणको नाममा कुनै वर्ग विशेषले अनुचित लाभ गर्नका साथै राष्ट्रिय नोक्सानी व्यहोर्नुपर्ने देखिन आउँछ । अर्थतन्त्रमा विदेशी लगानीकर्ता र उद्यमी हावी भई राष्ट्रिय उद्यम र अर्थव्यवस्थामा तरल अवस्थामा रहन जाने हुन्छ । स्वदेशी रोजगारीलाई नकारात्मक असर पर्न जाने र जन-उपयोगी वस्तुको समुचित विक्री वितरणतिर विमुख हुने वा खुल्ला सिमानाका कारणले अनाधिकार व्यापार मार्फत कृत्रिम अभाव सिर्जना गरी सर्वसाधारणको हितको शोषण हुने गर्दछ । सरकारद्वारा संरक्षित उद्योगहरू धरासायी भएका छन् र हुने अवस्थामा पुगेका छन् ।

नेपाल सरकारले अवलम्बन गरेको आर्थिक उदारीकरण नीतिको उद्देश्य अनुरूप

सरकारको हातमा रहेका संस्थानहरूको आर्थिक क्षमता तथा व्यवस्थापकीय अधिकार निजी स्तरमा हस्तान्तरण गरी निजी क्षेत्रको पूँजी, सीप र अनुभवको सक्षम, परिचालनद्वारा संस्थानहरूलाई बजार शक्तिसंग प्रतिस्पर्धा गराई मुनाफामा संचालित गराउनु निजीकरण प्रक्रियालाई अभि प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्नुपर्ने देखिएको छ । तत्काल निजीकरण सम्भव नभएका संस्थानहरूको वास्तविक समस्या पहिचान गरी त्यसको निराकरण गर्ने व्यवस्थापन र कार्यक्षमतामा सुधार गर्नु पनि नितान्त आवश्यक छ । यसको लागि त्यस्ता सम्पूर्ण संस्थानहरूलाई (Public Enterprises) का सिद्धान्त र व्यवहारको आधारमा संचालित गरी संस्थानको स्वामित्वमा रहेको राष्ट्रिय साधन र स्रोतको उच्चतम उपयोग तर्फ विशेष जोड दिनुपर्ने चुनौती रही आएको देखिन्छ । विश्वसनीयताविना निजीकरणले सफलता प्राप्त गर्न नसक्ने भएकोले सरकारी सेवा, निर्णय प्रक्रिया, कार्यसंचालन प्रक्रियाबारे उपभोक्ता तथा उद्यमीहरूमा विश्वसनीयता बढाउँदै लैजानुपर्दछ । निजीकरण गरिने संस्थानका कर्मचारीहरूलाई निजीकरण पश्चात् उनीहरूले पुर्‍याएका सेवाअनुसार आर्थिक सुविधा उपलब्ध गराई विदाई गर्ने पद्धति कायम गर्नुपर्दछ । लगानीकर्ता र उद्यमीहरूलाई थप आकर्षण गराउन राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा व्यापक प्रचार प्रसार गरी टेण्डर प्रक्रियालाई अनावश्यक भ्रष्टाचारबाट मुक्त गराई सहज र सरल बनाउनुपर्दछ । सरकारको मातहतमा केही समय रहने संस्थानहरूको प्रभावकारिरूपमा सुधार गर्ने तथा निजीकरणको दिर्घकालीन योजना तयार गरी संस्थानहरूको क्रियाकलापको अनुगमनको लागि उपयुक्त किसिमको नियमन कार्य जालो तयार गरिनुपर्दछ । निजीकरण गर्दा त्यहाँ कार्यरत कर्मचारी तथा श्रम संगठनको सहयोगले महत्वपूर्ण स्थान राख्दछ । त्यसैले निर्णय गर्दा उनीहरूको सहभागितालाई अपरिहार्य मान्नुपर्ने देखिन्छ र निजीकरण प्रक्रियामा न्यून मूल्यांकनको बारेमा पनि विवाद र प्रश्न खडा भएको छ । त्यसैले यसतर्फ पनि ध्यान दिनु अति आवश्यक छ ।

अहिले मुलतः २ वटा धारणा बहसमा आउने गरेका छन् पहिलो त वर्तमान खुल्ला बजार अर्थनीति अवलम्बन गरिसकिएको समयमा सरकारले उद्योग, व्यापार र अन्य सेवामुलक व्यापार गरेर बस्ने नै हैन; संस्थानहरू निजीकरण गरिनुपर्छ र राज्यले सहजीकरण मात्र गर्नु पर्छ ।

वाँकी पृष्ठ ८ मा ...

इतिहासमै नभएको ...

-देवेन्द्रप्रताप शाह

(यस अङ्गमा हामीले नेपाल बैङ्क लिमिटेडको कार्यकारी प्रमुख जस्तो गरिमामय पदमा रही बैङ्क सञ्चालनमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दै आजनुभएका श्री देवेन्द्रप्रताप शाहसँग बैङ्क विकास, व्यवस्थापन, कर्मचारी सेवा र उहाँले बैङ्कसेवामा बिताउनुभएको लामो अनुभव जस्ता विषयको सेरोफेरोमा रहेर लिईएको अन्तरवार्तालाई पाठक समक्ष प्रस्तुत गरेका छौं । -सं.)

स्वास्थ्य अरु राम्रा बैङ्कको जस्तो भईसकेको छैन, तर त्यतातिरको यात्रामा छौं । आफ्नो बैङ्कको बारेमा पूर्ण जानकारी लिने बानी बसाल्नु उत्तम हुन्छ कर्मचारीहरू र युनियनहरूले ।

नेबियु सन्देश : नेपाल बैङ्क लिमिटेडको सर्वाधिक चर्चामा रहेको पूँजीवृद्धि योजना कुन चरणमा पुगेको छ ? विस्तारपूर्वक बताईदिनुहुन्छ कि ?

उत्तर : अघि मैले भनें, पूँजि पर्याप्तको अनुपात अहिले ९.५५ प्रतिशतमा छ, राष्ट्र बैङ्कले हामीलाई १० प्रतिशत पुऱ्याउन भनेको छ । हामीलाई मात्र हैन, सबै वाणिज्य बैङ्कलाई यो निर्देशन दिईएको छ । सबैको पुगेको छ, हाम्रो मात्र पुगेको छैन । यसैले हामीले कडा मेहेनत गर्नुपर्छ, व्यवस्थापनले यसै उद्देश्यलाई ध्यानमा राखेर ल्याएका कार्यक्रमलाई कसैले पनि बिथोल्न हुन्न भनेको हुँ । यसो भनेर व्यवस्थापनले आफ्नो वा कसैको व्यक्तिगत स्वार्थको लागि कुनै कार्यक्रम ल्याउन भने पाउँदैन ।

नेबियु सन्देश : कसैले बिथोल्न खोज्यो र ?

उत्तर : प्रत्यक्षतः कसैले पनि बिथोल्न खोजेको छैन । तर विभिन्न कारणबश अपेक्षाकृत काम ढिलो भएको महसुस मैले गरेको छु । यो आर्थिक वर्ष भित्र हामीले पूँजी पुऱ्याउनु पर्छ ।

नेबियु सन्देश : कसले ढिला गर्‍यो त ?

उत्तर : यो कुरालाई अहिले बेलिविस्तार नगरुं, समयमा थाहा हुँदै जानेछ । मैले बैङ्क भित्रबाट कसैले गरेको ढिलाई तर्फ इंगित गर्न खोजेको हैन, यो चाहिँ प्रष्ट होस् ।

नेबियु सन्देश : बैङ्कको ऋणात्मक रहेको पूँजीकोषको अवस्था अहिले कस्तो छ र सो

नाम	: देवेन्द्रप्रताप शाह
ठेगाना	: हाल काठमाण्डौ
जन्म मिति	: १६/०८/१९५२, अर्थात् ०१/०५/२००९
शिक्षा	: सि.ए., एम.कम, वि.एल.
प्रमुख कार्यकारी अधिकृत नियुक्ति मिति:	१२/१२/२०७१
रुचि	: अर्थशास्त्र, साहित्यका किताव अध्ययन गर्नु
भाषा ज्ञान	: इङ्ग्लिश, नेपाली
भ्रमण	: नर्थ अमेरिका, युरोप, एशिया
पारिवारीक स्थिति	: श्रीमती, दुई छोरा
बैकिङ्ग अनुभव	: ३० वर्ष भन्दा बढी
पिताको नाम	: लालजङ्ग शाह
माताको नाम	: नन्दकुमारी शाह

नेबियु सन्देश : देशको जेठो बैङ्क नेपाल बैङ्क लिमिटेडको गरिमामय प्रमुख कार्यकारी अधिकृतमा नियुक्ति भई काम गर्दा कस्तो अनुभव गर्नुभयो ?

उत्तर : राम्रो अनुभव गर्दैछु, तर चुनौतीहरू धेरै भएकोले सास फेर्न फुर्सत पाउन पनि मुश्किल जस्तो महसुस भईरहेको छ ।

नेबियु सन्देश : नेपाल बैङ्कमा तपाईंको नियुक्ति भएको १ वर्ष पूरा भईसकेको छ । यस अवधिमा बैङ्कले के कति प्रगति गर्न सफल भएको छ ? कृपया संक्षेपमा बताईदिनुहुन्छ कि ?

उत्तर : कर्मचारी युनियनले प्रकाशन गर्न लागेको नेबियु सन्देशबाट मलाई यो प्रश्न सोधिएको छ । बैङ्कले गरेको प्रगतिका बारेमा त तपाईंहरू आफैँ जानकार हुनुपर्ने हो, मेरो मुखबाट किन भनाउनु हुन्छ ?

नेबियु सन्देश : हैन, हामी तपाईंबाटै सुन्न चाहन्छौं, भन्नुस् न ।

उत्तर : यस वर्षको विगत ९ महिनामा बैङ्कको नाफामा अभुतपूर्व वृद्धि भएको छ । इतिहासमै नभएको खुद नाफा रु १ अर्ब ६४ करोड । हिजोसम्म असम्भव लाग्ने काम आज सम्भव भएको छ । कतिले भनेका छन्, जग्गा बेचिएकोले मात्र यो नाफा भएको हो । तर सत्य त्यो हैन । गत वर्षको यही अवधिमा सञ्चालन नाफा नकारात्मक थियो, यसपालि रु १ अर्ब २२ करोड भएको छ । यसैगरी पूँजि पर्याप्तताको अनुपात गत वर्षको चैत्र मसान्तमा ४.५८ प्रतिशत भएकोमा यसपालि ९.५५ प्रतिशत पुगेको छ । याद रहोस् राष्ट्र बैङ्कको मुख्य चासो यही अनुपातमा छ । यसैगरी निस्कृय कर्जाको अनुपात पनि घटेको छ । करिव सबै नै वित्तिय परिसूचकहरूमा महत्वपूर्ण प्रगति हासिल भएको छ । यो मैले भनेको हैन, तथ्याङ्कले भनेका हुन् ।

नेबियु सन्देश : के त्यसो भए हाम्रो बैङ्क अहिले सबैभन्दा राम्रो र बलियो बैङ्क भइसक्यो त ?

उत्तर : त्यो त हैन, अबै पनि हाम्रो बैङ्कको वित्तिय

कोषलाई धनात्मक बनाउने के योजना रहेको छ ?

उत्तर : तपाईंले व्यालेन्स सिटमा रहेको नेगेटिभ रिजर्भको कुरा गर्नुभएको होला, एक वर्ष अघि यो रु २ अर्ब ७५ करोड थियो भने अहिले यो करिव रु ९५ करोडमा भरेको छ ।

नेबियु सन्देश : देशको वर्तमान बैकिङ्ग प्रतिस्पर्धाको अवस्थामा नेपाल बैङ्कको सेवा गुणस्तर अभिवृद्धिसँगै बैङ्कलाई खरो प्रतिस्पर्धामा उतार्ने खास खास योजनाहरू के के छन् , बताईदिनुहुन्छ कि ?

उत्तर : पहिलो काम हो सफ्टवेरको इन्टिग्रेसन र डाटा माइग्रेसन, जुन हामीले गरिसक्यौं । धेरै वर्षपछि एउटै सफ्टवेरबाट सबै शाखाको काम हुन थालेको छ, यो महत्वपूर्ण उपलब्धि हो । अब हामी छिट्टै स्मार्ट बैकिङ्ग सेवा सुरु गर्न लागेका छौं, यसबाट नेपाल बैङ्कका क्लाइन्टले एसएमएस बैकिङ्ग सुविधा उपभोग गर्न पाउने छन् । यसदेखि बाहेक रेमिटान्स सेवा, Non deliverable Forward को काम हामी गर्न लागेका छौं । शाखाहरूले व्यवसाय विस्तारका लागि काम गरेका छन् भनेर समयमै बुझ्न, सन्तोषजनक नभए उनीहरूलाई उत्साहित तुल्याउन प्रधान कार्यालयमा एक समुह बनाइने लक्ष्य छ, शाखा व्यवस्थापन विभागलाई साधन सम्पन्न र प्रभावकारी बनाइने छ । पहिलो पटक आगामी वर्ष स्मार्ट शाखाको अवधारणालाई पनि अघि सार्न खोजिएको छ ।

नेबियु सन्देश : नेपाल बैङ्कको आगामी ५६ औं साधारणसभाको तयारी के कस्तो रहेको छ र सो साधारणसभाबाट बैङ्क विकास तथा शेरधनीहरूलाई प्रत्याभूति हुने खालका के योजना रहेको छ ?

उत्तर : उत्साहका साथ साधारण सभा गर्न लागिएको छ । यसको सफलताको लागि सबै कर्मचारीहरू, सबै युनियनहरूले पनि सहयोग गर्नु होला भन्ने अपेक्षा गरेको छ ।

नेबियु सन्देश : नेपाल बैङ्कलाई निजीकरण गरी रणनीतिक साभेदारलाई हस्तान्तरण गर्ने साथै आफ्नो स्वामित्वमा रहेको शेयर समेत विक्री गर्ने चर्चा चलिरहेको सन्दर्भमा तपाईंको धारणा के हुन सक्ला ?

उत्तर : यसमा मेरो व्यक्तिगत धारणाको कुनै अर्थ हुन्न । सरकारको स्वामित्वमा रहेको शेयर सरकारले बेच्न चाहयो भने रणनीतिक साभेदार आउने हो । सरकार भन्दा बाहिरका हामी जस्ता व्यक्तिले यसमा गर्न सक्ने चिज केही छ जस्तो मलाई लाग्दैन ।

नेबियु सन्देश : पहिलेको बैङ्क सञ्चालनको तौर तरिका र हालको बैङ्क सञ्चालनको तौर तरिकामा के कस्तो भिन्नता पाउनुभएको छ ?

उत्तर : पहिलेको तौरतरिकाका बारेमा त तपाईंले मलाई भन्ने हो किनकि मलाई भन्दा बढी तपाईंहरूलाई थाहा छ, पहिले बैङ्क कसरी चलेको थियो भनेर ।

अहिलेको तौर तरिका त सुधारोन्मुख छ जुन यसले हासिल गरेको वित्तीय प्रगतिबाट देखिन्छ ।

नेबियु सन्देश : यो बैङ्कलाई अझै सुधार गर्न के गर्नुपर्ला ?

उत्तर : सुधारको सम्भावना कहिले पनि रोकिन्न । त्यही माथि पनि बैङ्क अहिलेसम्म त वित्तीय रूपले विरामी नै छ । सुधारको पहिलो क्षेत्र व्यालेन्स सिट हो जुन हामी गरिरहेका छौं । व्यालेन्स सिट सुधार भन्दा कतिलाई एक्सट्रयाक्ट पनि लाग्ला । बैङ्कको यावत क्षेत्रमा सुधार गर्दा तीनको नतिजा व्यालेन्स सिटमा देखिने हो ।

नेबियु सन्देश : अन्तमा हाम्रा पाठकवर्गलाई के सन्देश दिन चाहनु हुन्छ ?

उत्तर : सबैले मेहनत नगरी बैङ्कको सुधार हुँदैन, त्यसैले सबैलाई इमान्दार भएर बैङ्कको सुधारमा लाग्न सुझाव दिन्छु । सुधारले नै हामीहरूले आफ्नो बैङ्कलाई बलियो बनाउन सक्छौं ।

नव वर्ष २०७३ को हार्दिक मंगलमय शुभकामना

सुरन न्याय्यो

५५३३५४०, ९८४९३९३८९०

चन्द्रेश्वरी भाँडा स्टोर

ललितपुर-१६, सुलिम्ह टोल, (अशोक हल सँगै), पाटन

हरेक किचिमका किचन सामग्रीका लागि

हामीलाई सम्झनुहोस्

R. K. COMPUTERS

3rd Floor, Ratna Plaza

New Road, Kathmandu, Nepal

Phone No.: 4-222840, 4-244607, 4-244118

Email: r_k.computer@hotmail.com

For all kinds of computer parts, sales and services.

नेपालमा सार्वजनिक संस्थानको महत्त्व...

अर्को भनाइ भनेको नेपालजस्ता विकासशील राष्ट्रमा नीजि क्षेत्रले अझै प्रभावकारी भूमिका खेल्न नसकेको, नाफामुखि चरित्र बढी देखाएको, बजार अर्थतन्त्रमा विकृतिहरू देखापरेका कारण राज्यको कल्याणकारी भूमिका पनि कायमै राखिनुपर्छ र नीजि क्षेत्रलाई पनि बजार प्रतिस्पर्धीका रूपमा खुल्ला छाडिनु पर्छ भन्ने नै हो । यी दुवै तर्कका आ-आफ्नै सबल र दुर्बल पक्षहरू छन् । यद्यपि वर्तमान सयुक्त सरकारले समेत सार्वजनिक संस्थानको अपरिहार्यतालाई स्वीकार गरेको छ ।

एउटा संस्थानका लागि अपनाइएको सुधारको मोडलले अर्कोमा काम नगरन सक्छ । जसरी निजिकरण सबै समस्याको एक मात्र उपचार हुन सक्दैन, त्यसैगरी सरकारले हरेक वर्ष अन्धाधुन्ध रूपमा ऋण र सेयर लगानी मात्र गरिनु पनि राज्यमाथि केवल थप आर्थिक बोझ मात्र हो । कुन संस्थानमा कति लगानी भएको छ, त्यसबाट कस्तो प्रतिफल प्राप्त भएको छ भन्ने वास्तवाविक विश्लेषण पहिलो सर्त हो । त्यसपछि निजि क्षेत्रले सफलता हासिल गरिसकेका क्षेत्रबाट विस्तारै सरकार वाहिरीनु पर्छ । यो भनेको सरकारले व्यापार गरेर नाफा कमाउने समय होइन ।

२०७२/२०७३ को बजेट मा सार्वजनिक संस्थानको विकासको लागि राष्ट्रिय ध्वजावाहक नेपाल वायुसेवा निगममा थप जहाजहरू ल्याउने प्रक्रिया शुरु गरिने छ । नेपाल वायुसेवा निगममा हवाई उडानको क्षेत्रमा अनुभव प्राप्त अन्तर्राष्ट्रिय विमान कम्पनीलाई रणनीतिक साझेदारको रूपमा भित्र्याउने प्रक्रिया प्रारम्भ गरिने छ । सरकारले सञ्चालन गर्न आवश्यक नभएका, कमजोर वित्तीय व्यवस्था भएका र कर्मचारीको तलव भत्ता वितरण नगर्न समेत सरकारसंग ऋण लिनुपर्ने अवस्थामा पुगेका सार्वजनिक संस्थानका कर्मचारीलाई नियम अनुसार पाउने सुविधा दिएर अवकास दिने कार्यक्रम बजेटले समावेश गरेको छ । सार्वजनिक संस्थानहरूको समग्र विश्लेषण गरी सञ्चालन विधि र बन्द भैसकेका संस्थानहरूको भविष्यका बारेमा निष्कौल गर्न सम्बन्धित क्षेत्रका विज्ञ समेतको सेवा लिइने पनि बजेटमा उल्लेख गरिएको छ ।

आ.व.२०५७/५८ मा निजीकरण प्रकृत्यामा रहेका सार्वजनिक संस्थानहरू मध्ये चिया विकास निगमको निजीकरण सम्झौता सम्पन्न भै हस्तान्तरणसम्बन्धी कार्य भइरहेको छ । आकर्षक प्रस्ताव प्राप्त नभएका कारण निजीकरणको कार्य अघि बढ्न नसकेको बुटवल पावर कम्पनीको पुनः प्रस्ताव आव्हान भै प्रक्रिया अघि बढीसकेको छ । नवौं योजना अवधिमा निजीकरणका लागि

अध्ययन गर्न सूचिकृत भएका संस्थानहरू मध्ये केहीको प्रारम्भिक अध्ययन कार्य पूरा भई सकेको छ । यसरी सूचिकृत भएकाहरू मध्ये प्राथमिकता क्रममा रहेका केही संस्थानहरूलाई निजीकरण गर्ने कार्य तीव्र गतिमा अघि बढाउन आवश्यक कार्य भइरहेको देखिन आउँछ । निजीकरण कार्यक्रमलाई आर्थिक उदारीकरण नीतिको एक प्रमुख अंगको रूपमा स्वीकार गर्दै आएको छ । वित्तीय पारदर्शिताको कानून लागू भएपछि निजीकरणको सम्पूर्ण प्रक्रिया कानूनतः पारदर्शी गरिनेछ र यसमा चासो राख्ने पक्षलाई निजीकरण सम्बन्धी सबै निर्णय उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिनेछ । निजीकरणको प्रक्रियामा सकेसम्म नेपाल धितोपत्र बजारको प्रयोग गरिने नीति राखिएको छ । निजीकरण गर्दा नोक्सानमा गएका संस्थानहरू मात्र नभएर नाफामा रहेका संस्थानहरूलाई पनि समावेश गरिनेछ । अधिकांश संस्थानहरूमा क्षमताभन्दा बढी जनशक्ति भएको तथा सार्वजनिक संस्थानहरूले कामदार र कर्मचारीहरूलाई प्रदान गरिने सुविधाहरूमा समेत एकरूपता नभएको देखिन आउँछ । यस्ता संस्थानहरूले दायित्व सिर्जना गरेपछि व्यवस्था गनुपर्ने रकमहरूको व्यवस्था समेत नगरेको कारणबाट सार्वजनिक संस्थाहरूले सिर्जना गरेको दायित्व यकिन हुन नसक्ने अवस्था छ । यी समस्याहरूसँग जुम्दै संस्थानहरूलाई सक्षम, चुस्त, दक्ष र प्रभावकारी बनाउनु आजको निरर्क चुनौती देखिन आएको छ ।

संस्थानहरूले लामो समयसम्म आफ्नो वार्षिक हिसाब तयार नगर्ने र लेखापरीक्षणमा ढिलाइ गर्ने गरेबाट संस्थान प्रतिको जनविश्वासमा ह्रास आउन सक्ने र निजीकरण कार्यलाई समेत प्रतिकूल

प्रभाव पार्न सक्ने देखिन्छ । निजीकरण पश्चात् खरिदकर्ताहरूबाट अपेक्षित सहयोग र समन्वय हुन नसकी सम्पत्ति तथा दायित्वको समायोजन गर्ने कार्यमा विलम्ब भई निजीकरणको कार्य समेत प्रभावित हुने गरेको छ । यसबाट निजीकरणको सकारात्मक सन्देश तथा प्रभाव जनमानसमा सम्प्रेषण हुन कठिन भएको देखिन्छ । घाटामा रहेका संस्थानहरूले पूर्णतः सरकारमाथिको निर्भरता बढाउँदै गएको र मुनाफामा चलेका संस्थानमा आवश्यकता भन्दा बढी सुविधा लिने प्रवृत्ति बढ्दै गएका गुनासाहरू यथावत छन् । यसले गर्दा संस्थानहरूले “सार्वजनिक (public) र “संस्थान (enterprises) को मूल सैद्धान्तिक मर्मतर्फ यथोचित ध्यान दिन नसकेको देखिन्छ । संस्थान संचालन घाटामा भए पनि दरबन्दीको यथार्थ विवरण सार्वजनिक नगर्ने र कर्मचारीको संख्यालाई उपयुक्त आकारमा ल्याउने (rightsizing) सम्बन्धी सरकारी नीतिको समेत उपेक्षा हुनेगरी थप कर्मचारी भर्ना गर्ने प्रवृत्तिले संस्थानको शिरोभार खर्च बढ्दै गएको पाइन्छ । यसमा सम्बन्धित संस्थान र मन्त्रालयबाट समेत समयानुकूल प्रतिबद्धता र कार्यान्वयनको उत्तरदायित्व लिने परिपाटी बसाल्नुपर्ने चुनौती टड्कारो रूपमा देखिएको छ । यी चुनौतीको सामना गर्न सेमा मात्र सरकारी संस्थानले उदार तथा खुला अर्थ व्यवस्थामा आफ्नो भूमिकालाई उपयुक्त तथा सहजरूपमा ग्रहण गर्न सक्ने अपेक्षा गर्न सकिन्छ । निजीकरण भैसकेका सार्वजनिक संस्थानहरूमा निजीकरण गर्दा भएको सम्झौता अनुसारको रकम फरफारक र खारेजीमा परेका संस्थानको दायित्व भुक्तान गर्नुपर्ने भएका कारण सरकारी कोषउपर भार परिरहेको स्थिति चुनौतिका रूपमा विद्यमान छ ।

हार्दिक श्रद्धाञ्जलि

स्व. लक्ष्मीबहादुर कर्माचार्य

जन्म: १९८७ पौष
देहावसान: २०७२ मंसिर ५

नेपाल बैङ्क कर्मचारी युनियनका केन्द्रीय सदस्य श्री सुरेन्द्र कर्माचार्यका प्रातःस्मरणीय श्रद्धेय पिता लक्ष्मीबहादुर कर्माचार्यको दुःखद निधनले हामी स्तब्ध एवम् मर्माहत छौं ।

यस दुःखद घडीमा दिवंगत आत्माको चीर शान्तिको कामना गर्दै भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं । साथै शोकसन्तप्त परिवारजनमा धैर्य धारण गर्ने शक्ति मिलोस् भन्दै हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछौं ।

नेपाल बैङ्क कर्मचारी युनियन
केन्द्रीय समिति परिवार

Development planning in Nepal

Mukunda Sharan Wagle
Assistant Manager

Corporate Planning and Research Department
Nepal Bank Limited

Concept:

Planned development basically is the feature of country having state-owned economy. Economic plan was first introduced by then Soviet Union in 1928 to achieve the lists of economic goal set by the government. As a result of conscious attempt made by the government, Soviet Union was stand unaffected (or less affected) by the great depression of 1930 which results in high degree of its importance. Plan provides the blueprint for social transformation of the country. Development planning is the multifaceted concept. There are multitude of perspectives on planning and a variety planning typologies may and have been constructed. The form of development planning usually depends upon the contest in which it is implemented.

Economic (Development) planning may be describes as a deliberate governmental attempt to coordinate economic decision over the long run and to influence, direct, and in some cases even control the level of growth of a nation's principle economic variables: income, consumption, employment, investment, saving, export, import, etc. planning process itself can be described as an exercise in which a government first chooses social objectives, the sets various targets, and finally organizes a framework for implementing, coordinating, and monitoring a development plans. An economic plan is simply a specific set of quantitative economic targets to be reached in a given period of time. Here, it is worthwhile to distinct the development planning and development plan that later one the outcome of former.

In less developed economies like Nepal, the market mechanism or the price system does not function with a reasonable degree of efficiency as a mechanism for allocating investment and other resources in accordance with social demand. The reasons are many. There are generally unemployed and underemployed resources. A variety of bottlenecks impede production and distribution. The government machinery is weak. Price responds haphazardly to changes in supply and demand because markets are often rudimentary and fettered by rigidities. There are barriers to the free flow of information. Changes in these circumstances are often a precondition of development. Development planning seeks to break down such structural obstacles and achieve growth.

Hence, accelerated economic growth and structural change are the two main aims of development planning.

The more pressings are the development problems, the greater is the need for planning. Hence, the art of planning is to intervene in the economy with sufficient vigor to overcome the major problems without exceeding the capacity of the civil service and causing a breakdown of development administration. The proper balance between intervention and restrain is likely to be both delicate and changing: delicate because administrative capacity is small and limited, and the problems are immense; changing because the ability of the management to analyze and resolve difficulties should increase. (Griffin and Enos. 1970 pp.3-78).

Planning in mixed economy like Nepal

Most development plans have been formulated and carried out within the framework of the mixed economies of the world. These economies are characterized by the existence of an institutional setting in which some of the productive resources are privately owned and operated and some are controlled by public sector. Actual proportion of division varies from country to country. In the context of such setting we can identify two principle components of development planning- 1) Government's deliberate use of domestic and foreign finance to carry out public investment projects and to mobilize and channel scarce resources into areas that can be expected to make the greatest contribution toward realization of economic objectives. 2) Governmental economic policy (taxation, licensing, tariffs, quotas, etc.) to stimulate, direct, and in some cases even control private economic activity so as to ensure a harmonious relationship between the desires of private business operation and social objectives of the central government.

Why Development Planning? - The Rationales

We are living in the world of accelerating complexity. Most of the developing countries faces the problem of slower economic growth, poverty, unemployment, and economic inequality. In such economy only the market mechanism only the market

mechanism (Invisible hands) is the sufficient to bring socio-economic transformation. Government intervention a facilitator and mentor is indispensable. Widespread acceptance of development planning a development tool rested on a number of fundamental economic and institutional arguments,

1. Correction of market failure:

Market in developing and underdeveloped economy is characterized by imperfection of structure and operation. Commodity and factor markets are badly organized. Market failure may be in the form of:

Market cannot function properly of no market exist

The market exists but implies an inefficient allocation of resources

Market produces undesirable result as measured by social objectives other than the allocation of resources.

In this context, role of the government in development plan is to integrate the market and modify the price. Government should prevent to misallocation of present and future resources, or at least to an allocation that may not be in the best long run social interests.

2. Resource Mobilization and Allocation:

Development planning is required to ensure no wastage of very limited financial and human resources on unproductive ventures. Investment projects must be chosen on the basis of partial productivity analysis dictated by individual industry capital-output ratios but also in the context of an overall development programs. Economic planning is required to check and channelize the scarce resources into most productive outlets.

3. Attitudinal and psychological impact:

A detailed statement of national economic plan has a psychological effect on a diverse and often fragmented population. People can be mobilized irrespective of diverse social structure for working together for nation building; viz. concept of new Nepal is emerging in our context.

4. Foreign aid:

Development plan is often been a necessary condition for the recipient of bilateral and

multilateral foreign aid. Such plan effectively persuade the donors since it provide a level of assurance them.

Nepalese context of development planning: Issues and challenges

Nepal started its planned development effort in 1956 and now has an experience of 60 years. The country has achieved remarkable progress in the areas such as road, irrigation, drinking water, information and communications, literacy and life expectancy. However in terms of economic growth, the progress is not satisfactory. The economic growth rate, a major indicator of economic development, is not at desired level. Achieving a double digit growth rate has been a dream due to various underlying impeding factors. Energy crisis has been a major constraint for economic development affecting all aspects of life and economic activities

Nepal is a small landlocked country having surrounded by two larger economies- china in the north and India in the south, east and west. Nepal is a developing country with small size of the economy with \$ 762 per capita income. The gross domestic savings and investment are very low.

Nearly one fourth of the people live below absolute poverty line in Nepal. Historically, Nepal hinges upon the foreign aid for its economic development. Because of the lack of infrastructure, small domestic market, and limited natural resources, Nepal's trade deficit is very high and widening rapidly over time. As a developing nation, Nepal has been facing several challenges in the path of economic development. There are so many development issues entailed to be addressed as far as possible through economic policy measures. These development issues and challenge can be outlined as follows.

Post disaster Reconstruction: The major earthquakes of 25 April and 12 May this year devastated parts of central Nepal. While the country has not faced a disaster of this magnitude for over 80 years, the people are confronting this adversity bravely and proving their resilience to the world. Our immediate neighbors and the global community at large stood in solidarity with us by sending unprecedented volumes of technical, financial and humanitarian aid. It is estimated that about 2.5 to 3.5 percent of more people are pushed into poverty due to the earthquake. Post disaster reconstruction is the major issue and challenge for our economy.

Mass Poverty and Inequality: Reducing the percentage of people below absolute poverty line, narrowing the ever widening poverty gap between rich and poor with implementation of the poverty reduction

measures, at present, is one of the major development issues in Nepal. Data reveals that 23.8 percent Nepalese people live below absolute poverty line currently.

Alarming figure of extremely low per capita income and mass poverty present an awful image of the overall economic condition. Low growth rate about only 2 percent in the last 50 years period reveals the presence of the structural bottlenecks in the economy. Against this backdrop, one of the major development challenges to Nepal at present is to break the vicious circle of poverty and underdevelopment through rapid economic growth along with equitable distribution of the income.

Lack of Physical Infrastructure: Inadequate and disproportionate development of the physical infrastructure like transportation, communication, electricity is also a major development issue which has retarded the overall development of the nation. Majority of the rural areas in Nepal have not been integrated into the mainstream of the economy because basic infrastructure including road, electricity, communication have not yet reached out to these areas. We have been facing the severe problem of energy crisis including huge burden of load shedding despite the huge hydroelectricity potential within the country. Failure to match demand with adequate production and supply of electricity has adversely affected all sectors of the economy. There is a lack of drinking water and inadequate development of the irrigation system within the economy.

Widespread Unemployment: Issue of unemployment, disguised unemployment, and underemployment is also serious one. About 400000 workers are added annually in the labor market in Nepal. But, the opportunities for entrepreneurship, quality skill development and creation of employment opportunities are extremely low in the economy. We all know that youth force is one of the major prospective resources of our country. Unfortunately, because of the lack of employment opportunities within the nation Nepalese youth are compelled to engage in painful foreign unemployment. Brain drain of the educated and trained manpower is also alarming.

Stagnation of Agriculture: One of the major identified causes of underdevelopment and poverty is stagnation of agriculture. Despite agriculture sector being a source of employment for about 68 percent of manpower, its contribution to GDP is only 34 percent. Poverty is widespread among the people engaged in agriculture since the per capita output is low in agriculture. Since majority of the Nepalese people are engaged in agriculture, poverty alleviation is possible

only when we are able to increase agricultural productivity and shift the excess manpower from agriculture to other sectors of the economy by way of creating opportunities of gainful employment.

Economic Dependency: Growing economic dependency of Nepal on foreign nation is one of the grave issue entailing solutions as far as possible. The trade deficit has been growing annually at an astronomical scale. We are importing not only capital goods but also the basic goods of daily necessities at large scale.

Political Instability and Good Governance: It is observed that corruption is rampant, in various forms and from the lower to the upper level of the government machinery. Since Nepal is in transition directed toward building a new constitution, she has suffered from the high degree of political instability including frequent changes in government, programs and policies, conflict due to presence of several interest groups.

Problem of governance includes weak institutions and procedures, lack of ownership of development projects and programs, lack of accountability and mismanagement of the resources, deteriorating law and order, absence of well-functioning judicial system etc. Thus, the key challenge is to make peace process reach logical conclusion by building a new constitution based on common consensus and also in line with the aspirations of all class, caste, gender and the suppressed and neglected communities and region. In addition, creation of corruption free environment to ensure radical improvement in the public service delivery mechanism has become a challenge.

Low Level of Savings and Investment: Slight concern of most of policy makers goes to the worst state of savings and investment. It is observed that Nepalese economy is slowly becoming consumption oriented because of increased flow of remittance income and thereby resulting hopeless drop in savings and investment rates. For example, consumption to GDP ratio has been is more than 90 percent, which has resulted savings rate down to below 10 percent. Consumption oriented economy gradually leads to increased economic dependency on others resulting scarcity of resources for investment.

Human Resources: Nepal has a huge potential of human resources, which, if utilized effectively, can be a major source for the factor of development. 2068 census shows the greater percentage of active population in

Nepal; i.e. 33.09 percent of our population is occupied by young people of age between 10 to 24 year.

But, large portion of the people are still illiterate, and there is lack of skilled and trained manpower in the different field. Human development indicators are also very worse compared to other nations in the south Asia. Due to the lack of employment opportunities within the country, about 250000 people leave the country for foreign employment and the number is on the rise. Even though foreign employment is a major source of foreign exchange earnings and sustaining the BOP, we are supplying only untrained, unskilled or semi-skilled workers for foreign employment. Now it is a challenge of engaging the youths in the nation's development by creating employment opportunity within the country itself. Furthermore, one of the major challenges is to eradicate illiteracy by ensuring production of efficient manpower to cope with the need of the time and production and utilization of the manpower needed for the modern and developed economy.

Conclusion

Economic development is a frequent slogan of the contemporary society especially in the less developed countries like Nepal. It is an integrated process in which all the sections of the society are expected to actively participate and cooperate. It is not only concerned with economic but also with many non-economic factors. Developing planning is necessary in LDCs to proper utilization of resources to attain predetermined socio-economic objectives. In our context we witnessed almost 6 decades of planning practice but result of which is very limiting to target people in socio-economic transformation. Major backdrop may be we are becoming more revenue oriented rather than production one.

Bibliography

- Todaro, Micheal P. and Stephen C. Smith (2012). **Economic Development**. Tenth Edition. New Delhi: Pearson Education.
- Dale, Raider (2004), **Development Planning**. London: Zed Books.
- United Nations, Department of Economic Affairs, **Measures for the Economic Development of Underdeveloped Countries**(New York: United Nations Department of Economic Affairs, 1951), p.63
- Government of Nepal, National Planning Commission, **Nepal Earthquake 2015: Post Disaster Needs Assessment**, 2015.
- www.npc.gov.np

विश्व मई दिवसलाई एकताको प्रतीकको रूपमा मनाऔं

-पि.एल. जोशी

२०४६ सालको राजनैतिक परिवर्तनसंगै देशमा विभिन्न पार्टीहरू स्थापित हुँदै गए । कुनै नीति, विचार, उद्देश्यविहिन राजनैतिक नेताहरूको आ-आफ्नो स्वार्थसिद्ध परिपूर्तिका लागि र मानमर्यादालाई कायम गर्न राजनैतिक दल तथा पार्टीहरू विभाजित गरी नयाँ नयाँ जुम्ल्याहा पार्टीहरू स्थापित त भए तर यसलाई जनताहरूले सहर्ष स्वीकार गर्न सकेका छैनन् । ती पार्टीहरूको स्थापनाले आम नेपाली जनताको भलाई र राष्ट्रियतालाई सर्वोच्च राख्नुभन्दा पनि राज्यबाट सुविधा लिन राजनैतिक भागवण्डामा केन्द्रित रही दलहरू बीच सम्झौता गर्ने र देश विकास तथा जनताको दुःखलाई आत्मसात् गर्ने भन्दा पनि व्यक्तिगत विकास गर्न दलहरू अधि बह्दै गए ।

त्यतिले मात्रै नभई प्रत्येक पार्टीहरूले आ-आफ्नो भातृ संगठनहरू विस्तारका नाउँमा संघ संस्थानहरूमा ट्रेड युनियनहरू स्थापना गरी कर्मचारीहरूलाई समेत राजनैतिक भागवण्डामा पारी संघसंस्थाहरूमा अनावश्यक हस्तक्षेप गरी राजनैतिक नियुक्ति गर्न थाले । श्रमजिवी कर्मचारीहरूलाई दलीय छाप भित्र पार्न विभिन्न राजनैतिक पार्टीहरू सफल हुँदै गए । फलस्वरूप श्रमजिवी कर्मचारीहरू एकताको नाउँमा अनेकतामा विभाजित हुँदै गए । श्रम एकता आजको आवश्यकता नारामा मात्र सिमित हुँदै गयो र राजनैतिक भागवण्डा जस्तै ट्रेड युनियनहरूमा पनि भागवण्डाका श्रृंखलाहरू हावी हुँदै गए ।

देशका ठूला भनाउँदा पार्टीहरू फुट्नु अनि त्यसका भातृ संगठनहरू समेत विभाजित हुँदै ट्रेड युनियन स्थापित हुँदै जानुमा कुनै नौलो अभ्यास भएको घटनाको रूपमा हेर्नुपर्ने अवस्था अहिले रहेन । सबैले गर्दै आएका अनि सिको गर्दै आएका यस्ता परिपाटीले बरु उल्टै श्रम एकताको नारालाई धज्जी उडाउने खालका प्रश्नहरू खडा भएका छन् । के साँच्चै पेशागत हकहित र सुरक्षाका लागि श्रम एकता आजको आवश्यकता भन्ने नारा लिई ट्रेड युनियनहरू स्थापना भएका हुन् त ? लाग्छ यी त खाली खोक्रा अनि देखावटी नाराका रूपमा मात्र तय गरिएका हुन् । यदि त्यसो हैन भने पार्टी दल विभाजित भए लगत्तै भातृ संगठन पनि विभाजित हुँदै आ-आफ्नै धारका ट्रेड युनियनहरू स्थापित

हुनुपर्ने खास कारण के हो त ? सबैले वर्तमानको आवश्यकतालाई मनन गर्ने हो भने पेशागत हकहित र सुरक्षा अनि एकिकृत श्रम एकतालाई सार्थक बनाउन ट्रेड युनियन विभाजित नगरी एक ढिक्का भई एकिकृत बृहत ट्रेड युनियनको स्थापनाको सोचलाई मूर्तरूप दिन आवश्यक गृहकार्य आजै देखि किन सुरुवात नगर्ने ? सोचनिय कुरा के छ भने ठूला पार्टी तथा दलहरूको विभाजनसंगै ट्रेड युनियनको विभाजन के अनिवार्य थियो र ? विभाजित ट्रेड युनियनहरूका अग्रजहरू आज एकता हुँदैन पुन ट्रेड युनियनहरू बीच एकताका सम्भावनाहरू हुन सक्छन् ? के सम्भावनाका बाटाहरू अधि बढ्न सकिन्छ ? के ठूला भनाउँदा पार्टीहरूको निर्देशनमा वा ट्रेड युनियनका अग्रजहरूले मात्रै एकताको बोध गरी आज आधिकारीक ट्रेड युनियनको आवश्यकता महसुस गरिएको हो ? यदि साँच्चै आवश्यकता महसुस भएको हो भने आफू ट्रेड युनियनको अग्रज हुँदा किन महसुस गरिएन र कर्मचारीहरूलाई विभाजित गरे ? यसको जिम्मेवारी ति अग्रज ट्रेड युनियनका नेताहरूले लिने कि नलिने ?

आफूहरू ट्रेड युनियनका अग्रज हुँदा आफ्नो मान मर्यादाका लागि कर्मचारीहरूलाई विभाजित गरी ट्रेड युनियनलाई विभाजित गरी पेशागत हकहित, कर्मचारीहरूको सुरक्षाको लागि भनि ट्रेड युनियनहरू स्थापनाका लहर अधि बढाउने अनि पार्टी एकता भएपछि कुनै नीति तथा विचार विना नै आधिकारीक चुनाव गर्नु पर्छ भन्नु कहाँसम्म जायज हुन्छ ? यसरी बहु ट्रेड युनियनको विकास र स्थापना हुनुमा कसको दोष ? देशका ठूला भनाउँदा ट्रेड युनियनका अग्रजहरूले यसको जिम्मेवारी लिन्छ कि लिदैन ? विश्वको श्रमिक एक होऔं, श्रमिक एकता आजको आवश्यकतालाई सार्थक बनाउन विश्वभरीका श्रमिकका आह्वान गर्दै विश्व मई दिवसलाई एकताको प्रतीकका रूपमा बोध गर्ने हो भने पार्टी र दलको स्वार्थलाई त्यागी पेशागत हकहित अनि सुरक्षाको लागि :श्रम एकता विश्वको आवश्यकतालाई मनन गरी सोही अनुरूप एकताका साथ कार्यान्वयनका लागि पहल कदमी सुरु गर्नुपर्छ अन्यथा यो एउटा राजनैतिक नारा मै मात्र सिमित हुन जानेमा सायद दुइ मत नहोला ।

